

Pandemi Sürecinde 3-15 Yaş Arasındaki Çocukların Bakımını Üstlenen Babaların Çocuklarına Yönelik Babalık Algıları

İbrahim AKSUNGUR* Fatma ÇAKIR AKSUNGUR**

*Sınıf Öğretmeni, Acıgöl Karapınar İlkokulu, Nevşehir, Türkiye. ORCID:0000-0003-3257-5717

**Öğr. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Nevşehir, Türkiye. ORCID:0000-0002-7225-9172

ÖZET

Bu araştırmada, pandemi sürecinde 3-15 yaş aralığında çocuklara sahip babaların, çocuklarına yönelik babalık algı düzeylerini ve bu algı düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Nevşehir merkez ilçelerinden kura yöntemi ile seçilen bir kasabanın ilkokul ve ortaokulun da öğrenim gören toplam 120 öğrencinin babası araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini araştırmaya gönüllü katılan 98 baba oluşturmuştur. Araştırma, nicel türde ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Çalışmanın veri toplama araçları "Demografik Soru Formu" ve "Babalık Rolü Algı Ölçeği"dir. Araştırmada elde edilen sonuçlarda, pandemi sürecinde babaların çocuklarına dair babalık algı oranlarının yüksek olduğu ve çocuklarıyla babalık ilişkilerinin iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca babaların, babalık algılarında eğitim durumları ve yaş değişkenlerine ilişkin anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Babaların pandemi döneminde çocukları ile ilişki durumlarının olumluluk düzeylerine bakıldığında, %86 oranında evde olmalarından dolayı, olumlu etkilendiğini belirtmişlerdir. Ayrıca babaların pandemi döneminde çocukları ile etkileşim süreleri incelendiğinde, babaların çocuklarıyla etkileşim sürelerinde %87 oranında artış olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda, pandemi sürecinde babaların, babalık rolü algılarının olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, toplumdaki tüm babalarda ve baba adaylarında babalık algılarında artışın sağlanması ve farkındalığın oluşturulması için babalara yönelik bilinçlendirici kurs ve seminerlerin yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Baba-çocuk ilişkisi, babalar, pandemi

Fathers' Perceptions of Fatherhood Towards Their Children Who Take Care of Children Aged 3-15 During The Pandemic Process

ABSTRACT

It was aimed to examine the level of fatherhood perception of fathers with children between the ages of 3-15 towards their children during the pandemic process and to examine this perception level in terms of various variables. The fathers of a total of 120 students studying in primary and secondary schools of a town selected by lottery method from the central districts of Nevşehir constitute the population of the study. The sample of the study consisted of 98 fathers who voluntarily participated in the study. The research is a quantitative type relational survey model study. The data collection tools of the study are "Demographic Questionnaire" and "Fatherhood Role Perception Scale". In the results obtained in the study, it was determined that during the pandemic process, fathers had high rates of fatherhood perceptions about their children and their fatherhood relationships with their children were at a good level. In addition, it was determined that there was a significant difference in fathers' perceptions of fatherhood in relation to their educational status and age variables. Considering the positivity levels of the fathers' relationship status with their children during the pandemic period, 86% stated that they were positively affected by being at home. In addition, when the interaction time of the fathers with their children during the pandemic period was analyzed, it was determined that there was an 87% increase in the interaction time of the fathers with their children. As a result of the data obtained, it was concluded that fathers' perceptions of fatherhood role were positively affected during the pandemic process. It is recommended to conduct awareness-raising courses and seminars for fathers in order to increase the perceptions of fatherhood in all fathers and father candidates in the society and to create awareness.

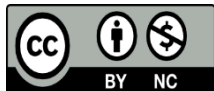
Keywords: Father-child relationship, fathers, pandemic

Sorumlu yazar/Corresponding author: fatmacakir@nevsehir.edu.tr

Geliş tarihi/Date of receipt: 17.05.2023

Kabul tarihi/Date of acceptance: 05.10.2023

Atıf için/To cite: Aksungur, İ., & Çakır Aksungur, F. (2023). Pandemi sürecinde 3-15 yaş arasındaki çocukların bakımını üstlenen babaların çocuklarına yönelik babalık algıları. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 185-195.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution Non Commercial 4.0 International License.

GİRİŞ

2019 yılının son aylarına doğru, Çin'in Wuhan şehrinde ilk vakaları ile gündeme gelen Covid-19 salgın hastalığı sebebiyle, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından Ülkemizde, 11 Mart 2020 tarihinden itibaren pandemi süreci ilan edilmiştir (DSÖ, 2020). Covid-19 salgın hastalığı, kısa zamanda tüm dünya ülkelerinde hızla yayılarak, etkisini göstermiş ve bu ani sürece geçiş, insanlarda çeşitli tedirginlik ve endişeye yol açmıştır. Pandemiye neden olan küresel salgından korunmak amaçlı alınan kısıtlayıcı önlemler, tüm dünyada birçok insanın yaşamını büyük oranda değiştirmiştir (BenYaakov & BenAri, 2021; Morelli ve ark., 2020; Profeta, 2020). Türkiye'de ve diğer ülkelerde, zaman içerisinde aniden alınan tam kapanma kararları sonrasında, pandemi sürecindeki düzenlemeler ve kısıtlamalar eğitimin, iş alanlarının tamamen ev ortamlarına taşınması gibi birçok duruma adaptasyon sürecinde hem ebeveynlerin hem de çocukların görev ve sorumluluklarında artış ve çeşitli değişikliklere neden olmuştur (Profeta, 2020; Trumello ve ark., 2022; Yasmin, 2020).

Covid-19 pandemi sürecindeki salgının artışı nedeniyle, sosyal mesafenin sağlanmasına ilişkin alınan tedbirlerle beraber, tüm eğitim kurumları kapatılmıştır. Bu kapanma kararı sonunda, okul öncesi dönemi çocuklarının da uzaktan eğitim sürecine geçmesine neden olmuştur. (Sugiana ve ark., 2020). Pandemide okul öncesi eğitim kurumlarının da kapanması sonucu çalışan anne babalar bir yandan çocuklarının bakımlarını, eğitimlerini üstlenirken, bir yandan da evden çalışmaya devam ederek iş sorumluluklarını yerine getirmeye gayret gösterdikleri bildirilmiştir (Morelli ve ark., 2020; Wu & Xu, 2020). Bu durum zaman zaman ebeveynler için zorlu bir görev haline gelmiştir (Chung ve ark., 2023; Spinelli ve ark., 2020). Pandemi sürecinde ebeveynler, çocuklarının bakımını sağlayacak kişileri bulmakta büyük zorluklar yaşadıklarını bildirmişlerdir. Diğer yandan çocuklarının eğitim ve bakımlarını sağlayan kreşlerin kapatılmasıyla ve sosyal mesafe zorunluluğunun gelmesiyle birlikte ebeveynler çocuk bakıcılarına ulaşmada da sorunlar yaşadıklarını ve sokağa çıkma yasağından kaynaklı çocuklarının bakımları için aile büyüklerine erişimde dahi güçlükler çektiklerini bildirmişlerdir (Profeta, 2020; Sevilla & Smith, 2020). Bu sebeplerden kaynaklı pandemi döneminde anne ve babalar çocukları ile 24 saat boyunca tek başlarına mücadele etmek durumunda kalmışlardır (Morelli ve ark., 2020; Spinelli ve ark., 2020), Pandemi sürecinde, ebeveynler arasında artan iş yükü sebebiyle, anne babalar arasında çeşitli görev paylaşımına ve görevler arasında zorunlu değişime gitmek mecburiyetinde kalmıştır (Profeta, 2020). Zaman zaman evin geçimini sağlayan babaların, pandemi sürecinde çalışmalarını uzaktan yürütmekle birlikte, evde daha fazla aile bireyleriyle bir araya gelmiştir. Aynı zamanda kimi babalar bu süreçte işini bırakma ya da daha fazla mesai yapacak şekilde çalışmak durumunda da kalmışlardır (Profeta, 2020; Trumello ve ark. 2022; Yasmin, 2020).

Babalık; hamilelik sürecinden başlayarak yaşam boyu devam eder. Babalık rolü hem toplumsal beklentileri hem de toplum tarafından biçilen rolü ifade etmektedir (Rustia ve ark., 1990). Diğer yandan sosyal çevrede babaların tutumları bireylerin ve toplumsal yapının babalık rolüne karşı algısını ortaya koyarak babalık rolüne etki etmektedir (Uyanık ve ark., 2016). Ayrıca babalar çocuklarıyla geçirdikleri aktif süreçlerle çocukların tüm gelişim alanlarına destek olmaktadır. Babalar yaşamın tüm evresinde vazgeçilmez olsalar da yapılan çalışmalar erken çocukluk döneminin babalık rolünün şekillenmesinde kritik bir basamak olduğu çeşitli çalışmalarla vurgulamaktadır (Ergin ve Özdilek, 2014; Mercan ve Şahin, 2017; Telli ve Özkan, 2016). Telli ve Özkan (2016), çocuğun yaşantısının ilk beş yılında babalar kilit rol oynamakta çünkü 0-6 yaş arasında çocuğun kişiliği şekillendiğini belirtmiştir (Telli ve Özkan, 2016). Bu süreçte, baba kendi üzerine düşen görevleri üstlenirken hem kendi hem de çocuğunun sağlıklı gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Pandemi döneminde uzun süre evde kalan babaların, çocukların bakımı ve ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik babalık rol ve sorumlulukları artmıştır. Özellikle ev işlerinde, çocuk bakımlarında daha fazla sorumluluk üstlenmek durumunda kalmışlardır (Profeta, 2020). Pandemi sürecinde evde daha fazla kalma durumları olan babaların ebeveynlik beceri düzeylerinde ve algılarında değişiklikler yaşandığı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmada pandemi sürecinde 3-15 yaş aralığındaki çocuklarının bakımını üstlenen babaların çocuklarına yönelik babalık algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Literatüre bakıldığında, pandemi sürecinde daha çok annelerle ilgili çalışmaların olduğu, babaların algıları üzerine yapılan çalışmaların ise daha kısıtlı olduğu görülmüştür (Döğer & Kılınc, 2021; Kızıloğlu 2021; Öztürk ve ark., 2020; Tarkoçin ve ark., 2020; Tuzcuoğlu ve ark., 2021). Bu nedenle

pandemi gibi zorlu bir süreçte babaların, babalık algılarının incelenmesinin önemli görüldüğü ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, pandemi sürecinde 3-15 yaş aralığında çocuklara sahip babaların, çocuklarına yönelik babalık algı düzeylerini ve bu algı düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırmada nicel araştırma türünden, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Pandemi sürecinde babaların çocuklarına yönelik babalık algılarıyla çocukları arasındaki ilişkiyi incelemek ve babaların babalık algılarının bazı değişkenlere göre (yaş, eğitim vb.) farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada nicel araştırma türünden, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli türlerinden, ilişkisel tarama modeli; birden fazla sayıdaki değişken arasındaki değişim varlığı veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Fraenkel & Wallen, 2009; Karasar, 1995; Karasar, 2007).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmada örneklem grubuna ulaşabilmek için verilerin ilkökul ve ortaokullarda toplanması planlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın evrenini Nevşehir merkez ilçelerinde kura yöntemiyle seçilen bir kasabanın ilkökul ve ortaokulunda öğrenim gören toplam 120 öğrenci babası oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü evreni bilinen örneklem hesaplama formülünden yararlanılarak hesaplanmıştır. Örneklem büyüklüğü 0.5 görülme sıklığı ve 0.95 güven düzeyinde en az 92 birey olarak hesaplanmıştır. Çalışmada olası kayıplar (katılmak istememe, anket formunda eksik veri olması vb.) göz önünde bulundurularak anket formları 120 babanın tamamına gönderilmiştir. Araştırma nihai olarak 98 katılımcı ile sonlandırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Tanıttıcı Anket Formu: Bu formda katılımcıların, sosyo-demografik özelliklerine dair yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu gibi çeşitli sorular bulunmaktadır.

Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) Formu: Araştırmada 1999 yılında Kuzucu tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirliği yapılan Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) kullanılmıştır (Kuzucu, 1999). Ölçek hem bireysel hem de grup olarak uygulanabilen beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek, 14'ü olumlu madde (1., 3., 5., 6., 7., 9., 10., 13., 14., 15., 17., 18., 19., 21. maddeler) olmak üzere, 11'i olumsuz (2., 4., 8., 11., 12., 16., 20., 22., 23., 24., 25.maddeler) maddelerdir. Ölçek toplamda 25 sorudan oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin karşısında katılımcıların düşüncelerini belirtecekleri beş basamak bulunmaktadır. Bu basamaklar sırası ile Hiç uygun değil (1), Pek uygun değil (2), Kararsızım (3), Kısmen uygun (4), Tamamen uygun (5) şeklinde tasarlanmıştır. Ölçekteki olumsuz maddeler ters kodlanarak ölçümle uyumu sağlanmıştır. Ölçekten alınan yüksek değerdeki puanlar, babaların, babalık rolü algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puan ise 25 puandır. Ölçeğin orijinal Cronbach Alfa değeri 0.75 olarak belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan bu çalışmada ise, Cronbach Alpha değeri 0.85 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan DFA sonucu, CMIN/df= 1.78, RMSEA= .09, değerinde olup iyi uyum indeksinde olduğu görülmüştür. DFA analiz sonucunda CMIN/df= <3: ideal sonuç, <5: kabul edilebilir sonuç olarak ele alınmaktadır. RMSEA=<0.05: ideal sonuç, <0.08 iyi sonuç, 0.10: kabul edilebilir sonuç olarak değerlendirilmektedir (Schermelleh-Engel ve ark., 2003).

Verilerin Toplanması

Araştırma gerçekleştirildiği dönemde yaşanan Covid-19 pandemisi nedeniyle veriler online ortamda 14-24 Nisan 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Anket formu velilere gönderilmeden önce, örneklem gurubunun dışından 10 kişiye gönderilerek ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonrasında yapılan geri bildirimler doğrultusunda forma nihai hali verilmiştir. Google formlar üzerinden düzenlenen anket katılımcılara dört gün boyunca veri alımı için açık bırakılmış dördüncü günün sonunda form veri girişine kapatılmıştır. Anket formu, katılımcıların bir kez yanıt vereceği şekilde sınırlandırılmıştır. Online anket formlarında katılımcıların kişisel verilerin gizli tutulduğu bir süreç yürütülmüştür. Bu

doğrultuda anket formunun ön açıklama kısmında katılımcılara bilgi verilmiştir. Anket formu öğretmenler aracılığıyla babalara sosyal medya grupları üzerinden gönderilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadaki içi toplanan veriler, SPSS 23.0 programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinden önce Shapiro Wilk testi ile normallik testi yapılmıştır. (Çarpıklık= -1.02 ve basıklık= +1.25). Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği bulunmuştur. Elde edilen verilerin normallik testi analizi sonucu basıklık ve çarpıklık değerleri +1.5 ve -1.5 arasında çıkması değerlerin normal değerler de dağıldığını göstermektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Verilerin normal dağılım göstermemesi durumlarda ise, non parametrik testler kullanılmalıdır (Büyüköztürk, 2011; Can, 2014). Araştırmada ikili olan gruplarda Independent-Samples t testi kullanılmış, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise One-Way Anova testi analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Nevşehir ilinde bir kasabada öğrenim gören çocukların babasında gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırma bulguları, araştırmanın yapıldığı kasabadaki sınırlı sayıda katılımcıdan oluşan örneklem ile sınırlıdır. Bu nedenle araştırma sonuçları sadece yapıldığı bölgedeki bulguları yansıtmaktadır, sadece bu gruba genellenebilir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmamız için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi etik kurulundan 07.04.2022 tarih ve 2100082880 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Ayrıca katılımcılara bilgilendirilmiş onam formunda bu araştırmaya katılıp katılmamakta serbest olduklarını ve çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir. Araştırma öncesinde araştırma kapsamında bulunan babalara, araştırmanın amacı, içeriği hakkında açıklamaların yer aldığı "Bilgilendirilmiş Onam Formu" ile yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya dâhil olan katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında, katılımcıların %15.3'ü 20-30 yaş, %57.1'i 31-40 yaş, %27.6'sı 41 yaş ve üstü aralığında olduğu belirlenmiştir. Babaların %45.7'si lisans mezunu, %29.7'si ise lise mezunudur. Pandemi sürecinde çocuklarıyla etkileşimleri olumlu değerlendiren baba oranı %87.3'tür. Ayrıca babaların %87'si pandemi sürecinde çocuklarıyla etkileşim sürelerinin arttığını bildirmiştir. (Tablo 1)

Tablo 1. Araştırma Örneklemini Tanımlayıcı İstatistikler (n=98)

Özellikler	n	%
Babaların Yaşı		
20-30 yaş	15	15.3
31-40 yaş	56	57.1
41 yaş ve üstü	27	27.6
Babaların eğitim düzeyleri		
İlkokul mezunu	11	10.8
Ortaokul mezunu	13	13.8
Lise mezunu	29	29.7
Lisans mezunu	45	45.7
Pandemi sürecinde çocuğunuzla olan etkileşiminizi nasıl değerlendirirsiniz?		
Olumlu	85	87.30
Olumsuz	13	12.70
Pandemi sürecinde çocuğunuzla etkileşiminizin süresi arttı mı?		
Evet	85	87.00
Hayır	13	13.30

Tablo 2 incelendiğinde, ölçekten alınan minimum ve maksimum puanların yüksek oranda olduğu görülmektedir (74-123). Bu analiz sonucunda babaların, babalık rolü algı düzey oranlarının yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca ölçekten alınan puan ortalaması ve standart sapma değerleri de pandemi sürecinde babaların babalık rolü algı düzeylerinin yüksek olduğunu desteklemektedir.

Tablo 2. Katılımcıların BRAÖ Puan Dağılımı (n=98)

Ölçek	Ortanca	Min-Max	$\bar{X}\pm SS$
Babalık Rolü Algı Ölçeği	89	(74-123)	108.58±9.49

Tablo 3'te gösterildiği gibi, babaların yaş gruplarına göre babalık rolü algı ölçeği puan ortalamaları karşılaştırıldığında, 20-30 yaş (109.06±9.00), 31-40 yaş (109.07±8.60), 41 yaş ve üstü (109.07±8.60) olarak bulunmuş ve babalık algısı ile babaların yaşı arasında istatistiksel anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Babaların eğitim düzeyi puan ortalamasının ilkökul mezunu+ortaokul mezunu (109.68±6.85), lise mezunu (107.00±10.80), lisans mezunu (108.97±10.37) olarak bulunmuş ve babalık algısı ile babaların eğitim düzeyi arasında istatistiksel anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Pandemi sürecinde çocuk etkileşimini olumlu ya da olumsuz değerlendirme durumu ile babalık algısı arasında istatistiksel anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Pandemi sürecinde çocukla olan etkileşimin artan babaların BRAÖ puan ortalaması 109.29±69.01, etkileşimi artmayan babaların BRAÖ puan ortalaması 101.55±11.76 olduğu ve etkileşimdeki artış ile babalık algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Tablo 3. Babaların Sosyodemografik Özellikleri ile BRAÖ Puan Ortalamasının Karşılaştırılması (n=98)

Sosyo-Demografik Özellikler	Sayı	%	$\bar{X}\pm SS$	Test ve p
Babaların Yaş Grubu				
20-30 yaş	15	15.3	109.06±9.00	F=0.337
31-40 yaş	56	57.1	109.07±8.60	p= 0.71
41 yaş ve üstü	27	27.6	107.29±11.55	
Babaların eğitim düzeyleri				
İlkokul mezunu+Ortaokul mezunu	32	24.6	109.68±6.85	F=0.672
Lise mezunu	31	29.7	107.00±10.80	p= 0.51
Lisans mezunu	35	43.7	108.97±10.37	
Pandemi sürecinde çocuğunuzla olan etkileşiminizi nasıl değerlendirirsiniz?				
Olumlu	84	85.7	108.26±9.75	t=0.933
Olumsuz	14	14.3	110.50±7.75	p= 0.34
Pandemi sürecinde çocuğunuzla etkileşiminizin süresi arttı mı?				
Evet	89	90.8	109.29±69.01	t=46.26
Hayır	9	9.2	101.55±11.76	p= 0.01

F=One Way Anova t=Bağımsız gruplarda t testi

TARTIŞMA

COVID-19 pandemi döneminde babaların, babalık rolü algı düzeylerini incelemek için yapılan bu çalışmada, babalık rolü algısının yüksek olduğu ve çocuklarıyla olan etkileşim sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı belirlenmiştir. Fakat demografik verilere göre babalık rolü algı ölçeği sonuçlarında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Literatürde ebeveyn ve çocuk ilişkisi etkileşiminin, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, kişilik gelişimleri üzerinde çeşitli etkilerinin olduğu bilinmektedir. Babaları ile etkileşimi fazla olan çocukların, problem çözme gibi zihinsel gelişim becerilerinin üst düzeyde olduğu ve öz güven algılarının yüksek olduğu bilinmektedir (Erdem, 2020; Lamb, 1997; Mercan & Tezel Şahin, 2017).

Pandemi sürecinde sosyal izolasyonun fazla olması aile bireylerindeki iletişim sürecini mecburen artırmıştır. Bu durum, aile bireyleri işleyişini hem olumlu hem de olumsuz etkilemiştir (Hussong ve ark. 2022; Kutsar & Kurvet Käosaar, 2021). Ayrıca babaların çocukları ile sınırlı vakit geçirdikleri ve daha çok sorumlulukların anneye verildiği bilinmektedir (Aktürk, 2015; Bayer, 2013; Bozok, 2018; Chin ve ark., 2011; Crespi & Ruspini, 2015; Czymoniewicz Klippel, 2019; Dempsey & Hewitt, 2012; Dick, 2011; Eggebeen & Knoester, 2001; Erdem, 2020; Zeybekoğlu, 2013). Covid-19 pandemi sürecinin neden olduğu her türlü yaşamsal farklılıklar, babaların evde kaldıkları süreyi artırdığından, babaların evde çocukları ile geçirecekleri vakitlerde ve aldıkları sorumluluklarda da etkili olmuştur. Annelerin üstlendikleri görevleri babalarında yapma mecburiyeti oluşmuştur (Çelik & Çak, 2021; Kalil ve ark., 2020). Bu çalışmada da alan yazındaki çalışmaların sonuçlarını destekler nitelikte babaların çocuklarıyla geçirdikleri süre bakımından %87 artış olduğu belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, BRAÖ puan ortalamalarının arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Literatürdeki bazı çalışmalarda bu sonucu desteklemektedir (Aksoy & Tatlı, 2019; Işık, 2022; Sevilla & Smith, 2020). Benzer sonuçlara ulaşan Arslan Dikme ve Gültekin (2021) yaptıkları çalışmada babaların da %83.3'ünün babalık duygularının tadına vardığını, bu süreçte çocukları ile fazla zaman geçirerek, çocuklarını daha iyi tanıdığını belirtmişlerdir (Arslan Dikme & Gültekin, 2021). Babaların bazıları böyle bir fırsatı yakaladığı için mutlu olduğunu ve bu süreçte babalık algılarıyla ilgili birçok farkındalık geliştirdiğini ifade etmiştir. Karataş (2020)'de yaptığı çalışma sonucu, bireylerin travmatik yaşantılar sonrasında, yeni karar alma ya da gelişimine katkıda bulunma gibi etkisinin olabileceğini belirtmiştir (Karataş, 2020). Bu anlamda pandemi döneminde babaların, aile bireyleri ile geçirdikleri sürenin artmasıyla birlikte bu süreci çocuklarıyla etkileşimlerini artırarak kazanca çevirdikleri görülmektedir.

Literatürde pandemi sürecinde babaların çocuklarıyla daha uzun süreli zaman dilimleri geçirme ve babalık görevlerini üstlenme bakımından değiştikleri, babaların pandemi sürecinde evde çocuklarıyla kalma süre ve fırsatlarının artmasından dolayı çocuklarına daha fazla zaman ayırdıkları, böylelikle çocukları ve ailedeki diğer üyelerle de iletişimlerini güçlendirdikleri saptanmıştır (Arslan Dikme & Gültekin, 2021; Işık, 2022). Alan yazındaki benzer çalışmaların sonuçlarıyla örtüşen çalışmada da pandemi döneminde baba ve çocuk ilişkilerinin olumlu yönde geliştirdiği, babaların babalık rolü puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu bağlamda geleneksel toplum aile yapısında baba çocuk ilişkisinin arka planda olması pandemi, afetler vb. olağan dışı durumlarda yaşanan zorlukların baba çocuk ilişkisine olumlu yansıdığı görülmüştür.

Eğitim durumuna göre toplam babalık rolü algı ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, anlamlı farklılık bulunamamıştır. Şalcı'nın (2020) yaptığı araştırma sonucunda da babaların eğitim düzeyleri ile babalık rolü algı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunamamıştır (Şalcı, 2020). Döğer ve Kılınç, (2021) 4-6 yaş çocuğu olan ailelerin pandemi döneminde çocukları ile iletişim derecelerinin incelenmesi konusunda yaptığı çalışma sonucunda, babaların eğitim düzeyleri ile anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Döğer & Kılınç, 2021). Kırağ & Çakır, (2019) yaptıkları çalışmada, 0-8 yaş çocuğa sahip babaların babalık algı düzeylerinde, babaların eğitim durumlarına göre anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Kırağ & Çakır, 2019). Alan yazındaki diğer çalışmaların sonucunda bu çalışmanın sonuçlarının aksine babaların babalık rolü algılarının eğitim durumlarına göre anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşmışlardır (AÇEV, 2017; Aksoy & Tatlı, 2019; Dede, 2022; Deleş & Kaytez 2020; Işık, 2022; Kuruçırak, 2010; Özcebe ve ark., 2011; Özkan, 2016; Poyraz, 2007; Telli & Özkan, 2016; Uğur, 2020; Zeybekoğlu, 2013). Bu çalışmadaki anlamsız çıkan sonucun örneklem grubundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma kapsamına dâhil olan babaların içinde düşük eğitim düzeyine sahip baba oranlarının az olması bu sonuç üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Pandemi döneminde 3-15 yaşlarında çocuğa sahip olan babaların babalık algılarında, babaların yaş değişkenine ilişkin anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Başka bir çalışmada da BRAÖ puan ortalamalarının yaş değişkeni ile herhangi istatistiksel bir ilişkinin bulunmadığı belirtilmiştir (Kuruçırak, 2010). Kuruçırak'ın çalışma sonuçları ile araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir. Yine Deleş ve Kaytez (2020)'de yaptıkları çalışmada babaların babalık rolü algı ölçeğinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlenmiştir (Deleş & Kaytez 2020). Aksoy ve Tatlı'nın (2019) çalışmasında ise babaların babalık rolü algılarında yaş değişkeninin anlamlı bir farklılığa yol açmadığı belirtilmiştir (Aksoy & Tatlı, 2019). Farklı sonuçların elde edildiği alan

yazındaki bazı çalışmalarda ise babaların babalık rolü algılarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturduğuna ulaşılmıştır (Aksoy & Tatlı, 2019; Arabacı & Ömeroğlu, 2013; Castillo ve ark. 2011; Işık, 2022; Kuruçırak, 2010; Özkan ve ark., 2016; Özcebe ve ark., 2011; Şalcı, 2020; Telli & Özkan, 2016).

Pandemi sürecinde babaların, çocuklarıyla aralarındaki (olumlu-olumsuz) etkileşimleri yönüyle babaların babalık rollü algı puanlarıyla anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Fakat babaların çocuklarıyla etkileşimlerinin olumlu yönde atış ortalamasının yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde de Uzunöz ve Tükel, (2020) Covid-19 döneminde babaların çocuklarıyla oyun etkileşimi üzerine yaptıkları nitel çalışma sonucunda, babaların çocukları ile oyun oynarken eğlenerek, mutlu olduklarını belirten baba oranının yüksek olduğunu belirtmişlerdir (Uzunöz & Tükel, 2020). Pandemi dönemindeki salgın hastalığın oluşturduğu stres, belirsizlikten kaynaklı aile bireyleri arasında etkileşimlerde yaşanan olumsuzlukların, çocuklar ile babaların etkileşimini de etkilediği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Pandemide babaların, babalık rolü algılarını ve babalık rollerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın akabinde, aşağıda belirtilen sonuçlara da ulaşılmıştır. Babaların; eğitim ve yaş değişkenlerine ilişkin anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Pandemi sürecinde çocukları ile geçirdikleri süze bakımından anlamlı farklılık belirlenirken, yine pandemi döneminde babaların çocuklarıyla girdikleri etkileşimlerinin yönü (olumlu ya da olumsuz) değişkenine ilişkin anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Babaların pandemi sürecinde, babalık rolü algı ölçeğinden aldıkları toplam puanların ortalamasına göre babalık rolü algılarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlarla beraber, babaların ve baba adaylarının, babalık rolü algılarının artmasının desteklenmesi açısından gebelik öncesinden itibaren, babalık rollerinin farkına varmalarını destekleyecek eğitimlerin verilmesi önerilebilir. Ayrıca babaların, doğum sonu babalık izinlerinin artırılması ve zaman zaman babaların, yazılı ve görsel medyanın, babaların babalık sürecine uyumunu kolaylaştıracak etkinlik ve faaliyetlerin yapılması önerilebilir. Son olarak bu çalışma sonuçları sınırlı örneklem grubunda yapılmış olup konu ile ilgili gelecek çalışmaların daha büyük ve farklı popülasyonlarda daha derinden çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilebilir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Çalışmamız için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi etik kurulundan 07.04.2022 tarih ve 2100082880 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

YAZAR KATKI ORANI

Fikir/kavram: İA; Tasarım: İA, FÇA; Veri toplama: İA, FÇA; Veri işleme: İA, FÇA; Analiz ve/veya yorum: İA, FÇA; Kaynak tarama: İA, FÇA; Makalenin yazımı: İA, FÇA; Eleştirel inceleme: İA, FÇA

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

FİNANSAL DESTEK

Herhangi bir kurum ya da kuruluştan maddi destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

Aksoy, A. B., & Tatlı, S. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların çocuklarıyla olan ilişkileri ile babalık rolü algıları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 1-22.

Aktürk, F. M. (2015). Çocukları okul öncesi eğitime devam eden (5 yaş grubu) ebeveynlerin ana babatutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 39125).

Araştırma Makalesi/Research Article

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), (2017). Türkiye’de ilgili babalık ve belirleyicileri- Ana Rapor. https://ilkisbabalik.acev.org/wp-content/uploads/2017/06/ilgilibabalikyoneticiozeti.08.06.17.web_.pdf adresinden 3 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.

Arabacı, N. & Ömeroğlu, E. (2013). 48-72 aylık çocuğa sahip anne babaların çocukları ile iletişimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 41-53.

Arslan-Dikme, Ş., & Gültekin, B. K. (2021). COVID-19 pandemi sürecinin evden çalışan ebeveynler ve çocuklarına etkileri/Effects of COVID-19 pandemic process on parents work ingfrom home and their children. *Education & Youth Research*, 1(1), 31-48.

Bayer, A. (2013). Değişen toplumsal yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 101-129.

BenYaakov, O., & BenAri, O. T. (2022). COVID-19-Related anxieties and parenting stres among first-time mother sand fathers in their first year of parenthood. *Psychology & Health*, 37 (11), 1327-1341.

Bozok, M. (2018). Türkiye’de ataerkillik, kapitalizm ve erkeklik ilişkilerinde biçimlenen babalık. *Fe Dergi*, 10(2), 30-42.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. PEGEM A Yayıncılık.

Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. PEGEM A Yayıncılık.

Castillo, J., Welch, G.V., & Sarver, C. (2011). Fathering: the relationship between fathers’ residence, fathers’s socio demographic characteristics, and father involvement. *Maternal Child Health Journal*, 15(8), 1342-1349.

Chin, R., Hall, P., & Daiches, A. (2011). Fathers’ experiences of the irtransition to father hood: Ametasyn the sis. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 29(1), 4-18.

Chung, G. S. K., Chan, X. W., Lanier, P., & Wong, P. Y. J. (2023). Associations between work family balance, parentingstress, and marital conflictsduring COVID-19 pandemic inSingapore. *Journal of Child and Family Studies*, 32(1), 132-144.

Crespi, I., & Ruspini, E. (2015). Transition to father hood: New perspectives in the global contex to fchangingmen’sidentities. *International Review of Sociology*, 25(3), 353-358.

Czymoniewicz Klippel, M. T. (2019). Parenting in the context of globalization and acculturation: Perspectives of mother sand fathers in Siem Reap, Cambodia. *Childhood*, 26(4), 525-539.

Çelik, Ş., & Çak, E. (2021). COVID-19 pandemi sürecinin aile üzerine etkisi. *Gevher Nesibe Tıp ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(11), 43-49.

Dede, Ö. (2022). Babaların evde oyuna katılımı ile çocukların oyun eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitim Bilim Dalı tezsiz yüksek lisans projesi. <https://gcris.pau.edu.tr/bitstream/11499/39010/1/%C3%96ZLEM%20DEDE.pdf> adresinden 2 Şubat 2023 tarihinde alınmıştır.

Deleş, B., & Kaytez, N. (2020). Okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile baba katılım durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 24(84), 101-116.

Dempsey, D., & Hewitt, B. (2012). Fatherhood in the 21st century. *Journal of Family Studies*, 18(2-3), 98-102.

Dick, G. L. (2011). Thechanging role of fatherhood: Thefather as a provider of selfobject functions. *Psychoanalytic Social Work*, 18(2), 107-125.

Döğer, S. S., & Kılınç, F. E. (2021). 4-6 yaş çocuğa sahip ailelerin covid-19 pandemi sürecinde çocukları ile iletişimlerinin incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 480-496.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ 2020). <https://covid19.who.int/region/euro/country/tr> adresinden 5 Nisan tarihinde alınmıştır.

Eggebeen, D. J., & Knoester, C. (2001). Does fatherhood matter for men? *Journal of Marriage and Family*, 63(2), 381-393.

Erdem, S. (2020). Baba katılımı ölçümünde yorumsamacı yaklaşımın yeri. *Akademik Hassasiyetler*, 7(13), 407-430.

Ergin, A., & Özdilek, R. (2014). Değişen babalık rolü ve erkek sağlığına etkileri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 3-8.

Fraenkel, J.R., & Wallen, N.E. (2009). *How to design and evaluate search in education*. Mc Graw-Hill.

Hussong, A. M., Midgette, A. J., Richards, A. N., Petrie, R. C., Coffman, J. L., & Thomas, T. E. (2022). COVID-19 life event spill-over on family functioning and adolescent adjustment. *The Journal of Early Adolescence*, 42(3), 359-388.

Işık, E., (2022). Covid-19 sürecinde babaların ebeveynlik düzeylerindeki değişimin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 289-302.

Kalil, A., Mayer, S., & Shah, R. (2020). Impact of the COVID-19 crisis on family dynamics in economically vulnerable households. *University of Chicago, Becker Friedman Institute for Economics Working Paper*, 31, 113-143.

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Sim Matbaacılık.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınevi.

Karataş, Z. (2020). COVID-19 pandemisinin toplumsal etkileri, değişim ve güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 3-17.

Kırağ, N., & Çakır, İ. (2019). 0-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve ilişkili Faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 117-122.

Kızıloğlu, E. (2021). Pandemi döneminde çalışan anne olmak: metaforlar üzerinden bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 19, 34-48.

Kuruçırak Ş. (2010). 4-12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişki. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı. [Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 266751).

Kutsar, D., & Kurvet-Käosaar, L. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on families: Young people's experiences in Estonia. *Frontiers in Sociology*, 6, 732984.

Kuzucu, Y. (1999). Babalarıyla çatışma düzeyi yüksek ve düşük olan ergenlerin ve babalarının babalık rolüne ilişkin algılarının karşılaştırılması. [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 81756).

Kuzucu Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 79- 91.

Lamb, M. E. (1997). *The role of the father in child development*. John Wiley and Sons.

Mercan, Z. & Tezel Şahin, F. (2017). Babalık rolü ve farklı kültürlerde babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-10.

Morelli, M., Cattelino, E., Baiocco, R., Trumello, C., Babore, A., Candelori, C., & Chirumbolo, A. (2020). Parents and Children During the COVID-19 Lockdown: the influence of parenting distress and parenting self-efficacy on children's emotional well-being. *Frontiers in Psychology*, 11, 2584.

- Nugent, K. (1991). Cultural and psychological influences on the father's role in infant development. *Journal of Marriage and the Family*, 53(2), 475-485.
- Özcebe, H., Küçük Biçer, B., Çetin, E., Yılmaz, M., & Zakirov, F. (2011). 0-10 yaş aralığında çocuğu olan babaların çocuk sağlığı ve bakımındaki rolleri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 54(2), 70-8.
- Özkan, H., Çelebioğlu, A., Üst, Z. D., & Kuru Direk, F. (2016). Doğum sonu dönemde babaların ebeveynlik davranışlarının incelenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(3), 191-196.
- Öztürk, E. D., Gülşah, K., & Yıldız, C. (2020). Covid-19 pandemi günlerinde anneler ne düşünür çocuklar ne ister? Anne ve çocuklarının pandemi algısı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 204-220.
- Poyraz, M. (2007). Babaların babalık rolünü algılamalarıyla kendi ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 206901).
- Profeta, P. (2020). Gender Equality and Public Policy during COVID-19. *CESifo Economic Studies*, 66(4), 365-375.
- Rossi, A. (1984). Gender and parent hood. *American Sociological Review*, 49, 1-10.
- Rustia, J. Abbott, D. A., Bozett, F. W., & Mercer, R. T. (1990). Predicting paternal role enactment. *Western Journal of Nursing Research*, 12(2), 145-160.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significant and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Sevilla, A., & Smith, S. (2020). Baby steps: The gender division of childcare during the COVID-19 pandemic. *Oxford Review of Economic Policy*, 36, 169-186.
- Spinelli, M., Lionetti, F., Pastore, M. & Fasolo, M. (2020). Parents' stress and children's psychological problems in families facing the Covid-19 outbreak in Italy. *Frontiers in Psychology*, 0, 1713.
- Sugiana, S., Sasmiati, S. & Yulistia, A. (2020). Relationship between parenting self efficacy and parenting stress on parents to support early children playing at home. *Indonesian Journal of Early Childhood Education Studies*, 9(2), 124-129.
- Şalcı, O. (2020). Baba destek eğitim programının babalık rolü algısına ve okul öncesi eğitim alan çocukların oyun becerilerinin gelişimine etkisinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 626084).
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson.
- Tarkoçin, S., Alagöz, N., & Boğa, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının pandemi sürecinde (Covid-19) davranış değişiklikleri ve farkındalık düzeylerinin anne görüşlerine başvurularak incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 1017-1036.
- Telli, A. A., & Özkan, H. (2016). 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(2), 127-134.
- Trumello, C., Bramanti, S. M., Lombardi, L., Ricciardi, P., Morelli, M., Candelori, C., Crudele M., Cattellino, E., Baiocco, R., Churumbolo, A., Babore, A. (2021). COVID-19 and home confinement: A study on fathers, father-child relationship and child adjustment. *Child: Care, Health and Development*, 48(6), 917-923.
- Tuzcuoğlu, N., Aydın, D., & Balaban, S. (2021). Pandemi döneminde okul öncesi dönem çocukları ve annelerinin psikososyal açıdan etkilenme durumunun anne görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-13.

Araştırma Makalesi/Research Article

Uğur, Ş., (2020). 0-8 Yaş Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünün İncelenmesi: Siirt Örneđi. [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü]. Erişim: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (ID: 658245).

Uyanık, Ö., Kaya, Ü. Ü., Kızıltepe, G. İ., & Yaşar, M. C. (2016). An investigation of the relation ship between father sand their children at preschool level. *Journal of Theoretical Educational Science*, 9(4), 515-531.

Uzunöz, A., & Tükel, A. (2020). Covid 19 Sürecinde Evde Oyun Etkileşimli Baba Katılımı. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-14.

Wu, Q., & Xu, Y. (2020). Parenting stress and risk of child maltreatment during the COVID-19 pandemic: A family stres theory-informed perspective. *Developmental Child Welfare*, 2(3), 180–196.

Yasmin, H. (2020). Covid 19: Stress management among student sandits impact on their effective learning. *International Technology and Education Journal*, 4(2), 65–74.

Van Ijzendoorn, M. H., & De Wolff, M. S. (1997). In search of the absent father meta-analyses of infant-father attachment: A rejoinder to our discussants. *Child Development*, 68, 604-609.

Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 297-328.